

PROGRAM BADAŃ ARCHEOLOGICZNYCH

Inwestycja: Rewitalizacja terenu zieleni p.n. „Ogród Róż” przy ulicy 3 maja w Nowym Mieście Lubawskim, pow. Nowomiejski, na działkach nr: 86/9, 89/7, 91/5, 91/14, 91/15, 337 obręb 9

Autor programu badań:

Natalia Grążawska

ul. Łazienna 24/1

87-300 Brodnica

Wyprzedzające badania archeologiczne związane z wyżej wymienioną inwestycją planowane są z inicjatywy Inwestora, Gminy Miejskiej Nowego Miasta Lubawskiego z siedzibą przy ul. Rynek 1 w Nowym Mieście Lubawskim (13-300).

Opis inwestycji:

Inwestycja zakłada rewitalizację terenu zieleni znajdującego się w obrębie następujących stref ochrony: strefie „A” – pełnej ochrony historycznej struktury przestrzennej i w strefie „OW” – obserwacji archeologicznej. Teren, zwany dziś „Ogrodem Róż”, ukształtowany został w XIX wieku i mieści się na odcinku dawnej fosy, przy częściowo zachowanym do dziś średniowiecznym murze miejskim. Planowana inwestycja ma na celu zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej. Szczegółowy opis planów projektowanych zawarty jest w opracowaniu wykonanym przez architektów: Krzysztofa Popińskiego oraz Dorotę Putkowską-Kaczmarczyk, przedstawicieli Autorskiej Pracowni Architektury CAD Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Zamienieckiej 46, 04 – 158 Warszawa.

Historia badań archeologicznych

Przygotowanie programu wyprzedzających badań archeologicznych w obrębie omawianego obszaru, jak również tych, możliwych do prowadzenia w trakcie trwania inwestycji w formie nadzoru, wymaga od nas znajomości historii wyników dotychczas przeprowadzonych badań czy nadzorów, które miały miejsce tu oraz na terenach sąsiednich. Ważne jest też zwrócenie uwagi na specyfikę układu średniowiecznego miasta, który to ma wpływ na stan obecnej zabudowy.

W obrębie samego „Ogrodu Róż” nie były prowadzone żadne badania archeologiczne. Dotychczas przeprowadzone prace, które pozwoliły na bardziej szczegółowe rozpoznanie terenu:

Tytuł inwestycji: Rewitalizacja Starego Miasta etap I

Inwestor: Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie, ul. Rynek 1, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie

Podstawa prawna: pozwolenie o numerze/2010 wydane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Olsztynie z dnia

Kierownik badań: mgr Natalia Grążawska, ul. Łazienna 24/1, 87-00 Brodnica

Termin: 20.10 – 20.11.2010 roku

Zakres prac: Wykopy sondażowe w celu odkrycia zarysu szyi bramnej prowadzącej od Bramy Lubawskiej do kolistych baszt tworzącymi rodzaj barbakanu. Układ ten wynikał z Planu miejskich urządzeń fortyfikacyjnych z 1655 roku Pufendorfa (załącznik nr 1)

Wyniki badań: Weryfikacyjne badania archeologiczne w strefie przedbramia i strefy baszt barbakanu przy baszcie Bramy Lubawskiej w Nowym Mieście Lubawskim pozwoliły odsłonić dwie bliźniacze, koliste baszty tworzącymi rodzaj barbakanu. Ponadto na kilku odcinkach odkryto fragmenty murów szyi bramnej łączącej Bramę Lubawską ze wspomnianym barbakanem, dzięki którym udało się ustalić jej przebieg. Mapę z oznaczonymi miejscami odkrytych reliktywów średniowiecznej architektury na ul. 3 maja dołączono do niniejszego programu badań (załącznik nr 2).

Odkryty fragment baszty barbakanu Bramy Lubawskiej od strony Ogrodu Róż przy ul. 3 maja

Odkryty fragment baszty barbakanu Bramy Lubawskiej od strony południowej części ul. 3 maja, w okolicy sklepu „Netto”

Odkryty fragment szyi bramnej Bramy Lubawskiej od strony południowej części ul. 3 maja, w okolicy sklepu „Netto”

Tytuł inwestycji: Wykonanie sieci monitoringu w parku miejskim – ogrodzie róż przy ul. 3 Maja, na działkach nr 89/4, 91/14, 91/15 obręb 9 w Nowym Mieście Lubawskim

Inwestor: Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie, ul. Rynek 1, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie

Podstawa prawna: pozwolenie o numerze 880/2013 wydane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Olsztynie z dnia 14.11.2013

Kierownik badań: mgr Natalia Grązawska, ul. Łazienna 24/1, 87-00 Brodnica

Termin: 10-13.12.2013 roku

Zakres prac: Prowadzono stały nadzór archeologiczny przy pracach ziemnych związanych z inwestycją.

Wyniki badań: Wykopy sięgały głębokości około 0,4 m. Warstwy odkryte były głównie warstwami nawiezionymi podczas zagospodarowywania przestrzeni ogrodu miejskiego. Nie zarejestrowano pozostałości warstwy kulturowej czy luźnych zabytków archeologicznych.

Widok ogólny przeprowadzonych prac ziemnych -wykopy pod kable elektryczne.

Tytuł inwestycji: Przebudowa ulicy Działyńskich w Nowym Mieście Lubawskim

Inwestor: Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie, ul. Rynek 1, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie

Podstawa prawna: pozwolenie o numerze 391/2014 wydane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Olsztynie z dnia 12.05.2014

Kierownik badań: mgr Natalia Grążawska, ul. Łazienna 24/1, 87-00 Brodnica

Termin: 30.06 – 22.09.2014 roku

Zakres prac: Stały nadzór archeologiczny podczas wykonywania wszelkich prac ziemnych związanych z inwestycją przebudowy ulicy.

Wyniki badań: Podczas wymiany kanalizacji deszczowej w obrębie ul. Działyńskich zarejestrowano warstwy nasypowe, nawiezione w latach 90-tych podczas pierwszej instalacji urządzeń sanitarnych. Ponadto wymieniono nawierzchnie chodników. Nie zarejestrowano tu naturalnego układu warstw. Nie zarejestrowano tu pozostałości architektury czy zabytków archeologicznych. Warstwy odkrywane to żółty sypki piasek bez zawartości kulturowej, będący zasypiskiem po wykopach wykonanych wcześniej.

Wymiana kanalizacji deszczowej - skrzyżowanie ulicy Działyńskich z ulicą Kazimierza Wielkiego

Wymiana nawierzchni chodników - ulica Działyńskich

Wymiana nawierzchni ulicy - ulica Działyńskich

Szczegółowy program badań:

Etap I – badania wyprzedzające:

Dostosowując program badań do przedłożonego projektu należy wziąć pod uwagę planowane prace ziemne związane z instalacją infrastruktury technicznej.

Wykop nr 1: W miejscu planowanej fontanny, której lokalizacja zaprojektowana została w centralnej części Ogrodu Róż założony zostanie wykop sondażowy na planie kwadratu o wymiarach 6x6 metrów, które pozwolą wpisać ten obszar w okrąg stanowiący zarys przyszłej fontanny. Teren ten zostanie przeobrażony bezpowrotnie, powinien być więc poprzedzony eksploracją archeologiczną. Pamiętać należy o możliwości poszerzenia wykopu w sytuacji odkrycia obiektów archeologicznych czy pozostałości średniowiecznej architektury w celu zadokumentowania całości lub takiego ich odsłonięcia, które pozwoli na uzyskanie informacji dotyczącej ich układu przestrzennego. Jednak te decyzje należy podejmować w terenie po konsultacji z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków i wprowadzeniu ewentualnych zmian do programu badań. Głębokość wykopu – do poziomu inwestycji oznaczonego na przekroju w projekcie – do 1 metra, z możliwością pogłębienia wykopu w razie konieczności lub odkrycia wysokiej wartości zabytku archeologicznego. Prace powinny zostać wykonane ręcznie – zgodnie z zasadami metodyki prowadzenia badań archeologicznych.

Na mapie projektowej (załącznik nr 3) zaznaczono miejsce planowanego wykopu nr 1.

Wykop nr 2: Kolejny obszar, który objęty będzie badaniami wyprzedzającymi to miejsce włączenia planowanej sieci wodociągowej do sieci istniejącej w ul. 3 maja. Ze względu na przebiegającą w tej ulicy szynę bramną łączącą Bramę Lubawską z basztą północną barbakanu odkrytego podczas badań w 2010 roku. Wykop o wymiarach 2x2 metry do głębokości planowanego włączenia rur kanalizacyjnych. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż w części północnej, interesującej nas ul. 3 maja fragment szyni bramnej zachowany jest fragmentarycznie co zobrazowano na zdjęciu poniżej.

Wykop sondażowy w północnej części ul. 3 maja – sąsiadującej z Ogrodem Róż – fragment zniszczonego współcześnie (prawdopodobnie w latach 90-tych) fragmentu muru średniowiecznej szyi bramnej łączącej Bramę Lubawską z kolistą basztą barbakanu

Wykop sondażowy w północnej części ul. 3 maja – sąsiadującej z Ogrodem Róż – ślady po wkopach współczesnych

W ramach wyprzedzających badań archeologicznych wykonana zostanie również seria odwiertów określająca zasięg fosy oraz jej głębokość. Odwierty zostaną wykonane świdrem geologicznym i zinterpretowane przez osoby doświadczone.

Ponadto w ramach tej części przedsięwzięcia planowane jest również pobranie prób geologicznych w celu wykonania datowania metodą radiowęglową, która pozwoli uzyskać informacje dotyczące czasu funkcjonowania fosy.

Opcjonalnie można wziąć pod uwagę możliwość analizy prób biologicznych, która pozwoli na odtworzenie szerokorozumianych zajęć dnia codziennego ludności historycznego – średniowiecznego Nowego Miasta Lubawskiego czy podjęcie próby odtworzenia geomorfologicznego układu nawarstwień.

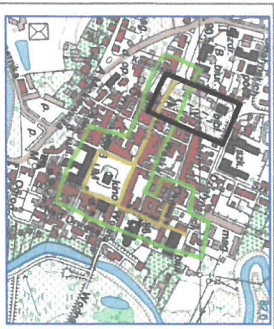
Etap II: Stały nadzór archeologiczny nad pozostałymi pracami ziemnymi związanymi z inwestycją.

W związku z tym, iż inwestycja planowana jest w obrębie strefy „OW” obserwacji archeologicznej należy prowadzić wszelkie prace ziemne pod stałym nadzorem archeologicznym. Konkretnie będzie to cała infrastruktura techniczna – sieć wodociągowa doprowadzająca wodę do fontanny, posadowienie nowej czy usunięcie starej zieleni oraz prace ziemne związane z nowym ukształtowaniem nawierzchni (np. stopnie „amfiteatru”).

ArcheoloG
USŁUGI ARCHEOLOGICZNE
Natalia Grążawska
87-300 Brodnica, ul. Łazienna 24/1
NIP 874-167-17-72 REGON 340728630
Tel. 695 418 650

Natalia Grążawska

Szkic orientacji

[illegible]

**ZAKŁAD USŁUG GEODEZYJNYCH
"GEOSET" S.C.**
Grażyna Sikorska, Bogdan Tęcza
14-200 Ilawa, ul. Lubawska 3
tel./fax 89 648 29, 73, kom. 806 456 972
NIP 744-15-12-750, Regon 510882175